

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 4Asan/25/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2019200145
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Trenčan
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:2019200145.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Trenčana a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD. v právnej veci žalobcu (v kasačnom konaní sťažovateľ): FIT UP Slovakia s.r.o., so sídlom Dopravná 1364/11, Topoľčany, IČO: 46 612 700, zastúpeného: Advokátska kancelária Michal Polák - advocati s.r.o., so sídlom Budyšínska 3A, Bratislava, proti žalovanému: Slovenská obchodná inšpekcia Bratislava, Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Bratislave, so sídlom Prievozská 32, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo SK/0366/99/2018 z 12. marca 2019, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 21. mája 2020, č. k. 20S/81/2019-119, ECLI:SK:KSTT:2020:2019200145.2, takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť sa zamietá.
- II. Účastníkom sa nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

odôvodnenie:

I. Konanie pred orgánmi verejnej správy

1. Slovenská obchodná inšpekcia, Inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Trnave pre Trnavský kraj (ďalej „prvostupňový orgán“) rozhodnutím č. P/0732/02/2017 z 12.06.2018 (ďalej „prvostupňové rozhodnutie“) uložil podľa § 24 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o ochrane spotrebiteľa“) sťažovateľovi pokutu vo výške 1.000 € pre porušenie zákazu upierať práva spotrebiteľa na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách v zmysle § 4 ods. 2 písm. b) v nadväznosti na § 3 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa, „nakoľko pri kontrole vykonanej dňa 21.11.2017 bolo pri prešetrovaní podnetov spotrebiteľov č. 821/2016, č. 822/2016 a č. 46/2017 v sídle Inšpektorátu SOI so sídlom v Trnave pre Trnavský kraj zistené že:

- pri prešetrovaní podnetov spotrebiteľov č. 821/2016, č. 822/2016 a č. 46/2017 bolo v Zmluve o poskytovaní služieb zo dňa 27.07.2016 a zo dňa 01.09.2016 v bodoch 7. Doba trvania zmluvy, 8. Viazanosť zmluvy a 11. Výpoveď zmluvy uvedené: „Zmluvné strany uzatvárajú túto zmluvu na dobu neurčitú, najmenej však na obdobie jedného roka odo dňa jej uzatvorenia, s viazanosťou dohodnutou v tejto zmluve, pokiaľ nedôjde k skoršiemu ukončeniu tejto zmluvy v súlade s nižšie uvedenými ustanoveniami tejto zmluvy. Zmluvné strany sa dohodli, že pokiaľ nie je v zmluve uvedené inak tak zmluvné strany sú touto zmluvou viazané nasledovne: 1. v prípade ak je zmluva uzatvorená v prvý deň príslušného kalendárneho mesiaca, tak po dobu dvanástich (12) po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov odo dňa uzatvorenia zmluvy, 2. v prípade ak je zmluva uzatvorená v iný než prvý deň príslušného kalendárneho mesiaca, tak počas kalendárneho mesiaca, v ktorom bola zmluva uzatvorená a po dobu nasledujúcich dvanástich (12) mesiacov. Po uplynutí tejto prvej viazanosť zmluvy

sa viazanosť zmluvy predlžuje o ďalších šesť(6) mesiacov a to opakovane, okrem prípadu, kedy dôjde ku skončeniu zmluvy za podmienok uvedených v tejto zmluve. Táto zmluva môže byť ukončená nasledovnými spôsobmi: (i) písomnou výpoveďou ktorejkoľvek zmluvnej strany z akéhokoľvek dôvodu (aj bez uvedenia dôvodu) za podmienok uvedených v zmluve, (ii) písomným odstúpením od zmluvy zo strany poskytovateľa z dôvodov uvedených v tejto zmluve, (iii) písomným odstúpením od zmluvy zo strany užívateľa a/alebo platcu z dôvodov uvedených v tejto zmluve. Ktorákoľvek zmluvná strana je oprávnená písomne vypovedať túto zmluvu s účinnosťou výpovede vždy najskôr ku dňu uplynutia práve prebiehajúcej viazanosti tejto zmluvy (v zmysle vyššie uvedených ustanovení), pričom za tým účelom musí byť výpoveď doručená druhej strane najneskôr dva(2) mesiace pred uplynutím práve prebiehajúcej viazanosti tejto zmluvy (12 mesačnej alebo 6 mesačnej). V prípade doručenia výpovede najneskôr dva (2) mesiace pred uplynutím viazanosti tejto zmluvy sa táto zmluva skončí uplynutím posledného dňa príslušnej viazanosti zmluvy. V prípade neskoršieho doručenia výpovede skončí táto zmluva uplynutím posledného dňa nasledujúcej viazanosti zmluvy. V prípade ak dôjde k vypovedaniu tejto zmluvy zo strany platcu, skončí táto zmluva uplynutím príslušnej doby viazanosti zmluvy tak ako je uvedené vyššie, avšak len vo vzťahu medzi poskytovateľom a platcom. V takom prípade oznámi poskytovateľ užívateľovi, že došlo k vypovedaniu tejto zmluvy zo strany platcu. V prípade, že užívateľ následne v lehote desiatich (10) dní odo dňa doručenia predmetného oznámenia písomne oznámi poskytovateľovi, že nemá záujem na pokračovaní tejto zmluvy z dôvodu výpovede zmluvy zo strany platcu, tak táto zmluva skončí v rovnaký deň aj vo vzťahu medzi poskytovateľom a platcom. V prípade, že užívateľ predmetné oznámenie poskytovateľovi vo vyššie uvedenej lehote nedoručí, tak táto zmluva ostáva vo vzťahu medzi poskytovateľom a užívateľom naďalej platná a účinná.“ - čo je v rozpore s § 4 ods. 2 písm. b) v nadväznosti na § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, nakoľko zmluvná podmienka bola vyhodnotená ako neprijateľná, vnášajúca značnú nerovnováhu do práv a povinností zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa;

- pri prešetrovaní podnetov spotrebiteľov č. 821/2016 a č. 822/2016 bolo v Zmluve o poskytovaní služieb zo dňa 01.09.2016 v bode 16. Upomienky uvedené: „V prípade omeškania s úhradou ceny za služby, resp. akejkoľvek platby na základe zmluvy o viac ako 15 dní a/alebo o viac ako 30 dní a/alebo o viac ako 45 dní je poskytovateľ oprávnený zaslať užívateľovi upomienku a užívateľ sa v takom prípade zaväzuje, uhradiť poskytovateľovi poplatok vo výške 7,- € z titulu paušálnych nákladov spojených s každou upomienkou, t. j. 7,- € za každú jednu zaslanú upomienku. Upomienka bude zasielaná prednostne e-mailom, ale poskytovateľ je oprávnený zaslať upomienku aj vo forme listu.“ - čo je v rozpore s § 4 ods. 2 písm. b) v nadväznosti na § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, nakoľko zmluvná podmienka bola vyhodnotená ako neprijateľná, vnášajúca značnú nerovnováhu do práv a povinností zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa;

- pri prešetrovaní podnetov spotrebiteľov č. 821/2016 a č. 822/2016 bolo v Zmluve o poskytovaní služieb zo dňa 01.09.2016 v bode 18. uvedené: „Korešpondencia zmluvných strán bude prebiehať najmä v elektronickej forme. Za týmto účelom užívateľ ako aj platca poskytne poskytovateľovi príslušnú e-mailovú adresu. E-mail sa bude považovať za doručený užívateľovi/platcovi ak bol preukázateľne zaslaný na e-mailovú adresu poskytnutú užívateľom/platcom. Písomnosti, sa považujú za doručené (i) v prípade osobného doručenia okamihom prevzatia písomnosti, (iii) v prípade odmietnutia prevzatia zásielky sa písomnosť považuje za doručenú dňom, kedy ju adresát odmietol prevziať a (iv) v prípade neprevzatia zásielky v odbernej lehote v deň, ktorý bude vyznačený ako deň neúspešného doručenia z dôvodu „Adresát neznámy“, ak takýto deň nebude možné určiť, tak uplynutím príslušnej doby uloženia na pošte, maximálne však na osemnásty (18) deň od uloženia a to aj v prípade, že sa adresát o uložení zásielky nedozvedel.“ - čo je v rozpore s § 4 ods. 2 písm. b) v nadväznosti na § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, nakoľko zmluvná podmienka bola vyhodnotená ako neprijateľná, vnášajúca značnú nerovnováhu do práv a povinností zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.“

2. O odvolaní sťažovateľa potom žalovaný ako odvolací orgán rozhodol rozhodnutím č. SK/0366/99/2018 z 12.03.2019 (ďalej „preskúmané rozhodnutie“) tak, že podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku odvolanie zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Žalovaný okrem iného uviedol, že povinnosťou sťažovateľa bolo neporušiť zákaz upierania práva spotrebiteľa na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, čo sťažovateľ nedodrжал. K odvolacím námietkam zdôvodnil, prečo uvedené tri zmluvné podmienky porušujú zákon. Uloženie pokuty bolo podľa žalovaného súladné so zákonom, pričom žalovaný odôvodňoval aj výšku pokuty.

II. Konanie pred správnym súdom

3. Sťažovateľ správnu žalobou navrhol zrušenie preskúmaného rozhodnutia i prvostupňového rozhodnutia, alternatívne navrhol sankčnú moderáciu. Krajský súd v Trnave (ďalej „správny súd“ alebo „krajský súd“) žalobu rozsudkom z 21.05.2020, č. k. 20S/81/2019-119, ECLI:SK:KSTT:2020:2019200145.2 (ďalej „napadnutý rozsudok“) zamietol.

4. Správny súd sa stotožnil so žalovaným a zmluvné podmienky uvedené v bode 1 tohto rozsudku považoval za neprijateľné podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 582 Občianskeho zákonníka.

5. Správny súd poukázal na to, že stanovenie dlhšej výpovednej lehoty pri zmluve na dobu neurčitú ako upravuje zákon v § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka je pri spotrebiteľských zmluvách neprijateľné, pretože nerešpektuje ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Výklad žalobcu o tom, že spotrebiteľ je s týmito podmienkami oboznámený už pri uzatvorení zmluvy a že tieto podmienky si môže osobitne dojednať, je podľa správneho súdu neakceptovateľný, pretože je zrejmé, že v danom prípade išlo o zmluvy formulárového typu, ktoré predkladal sťažovateľ spotrebiteľovi len na podpis a teda podmienky boli vopred určené a nemohol sa od nich spotrebiteľ odchyliť, čo je v neprospech spotrebiteľa.

6. Za zavádzajúce považoval aj tvrdenie sťažovateľa, že spotrebiteľ si môže vybrať, či uzatvorí takúto zmluvu na dobu jedného roka, šesť mesiacov alebo 30 dní. Podľa názoru krajského súdu sťažovateľ túto možnosť spotrebiteľovi nevytvoril, pretože ide o vopred pripravený predtlačný typ zmlúv, kde spotrebiteľ nemá reálnu možnosť obsah tejto zmluvy ovplyvniť. Mal za to, že ide jednoznačne o formulárový typ zmluvy a podmienky zmluvy nemožno považovať za individuálne dojednané podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

7. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že nesúhlasí s konštatovaním žalovaného v rozhodnutí pokiaľ ide o úpravu výpovednej lehoty pri zmluve na dobu neurčitú dlhšie ako ukladá zákon v § 582 Občianskeho zákonníka, kedy sťažovateľ stanovil výpovednú dobu jeden rok a následne šesť mesiacov, krajský súd poznamenal, že stanovením uvedenej podmienky - dlhšej výpovednej doby ako stanovuje § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka, došlo zo strany sťažovateľa k úprave zmluvnej podmienky, ktorá je pre spotrebiteľa nevýhodnejšia ako keby bola stanovená výpovedná lehota v trvaní 3 mesiace podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ide o jednoznačne neprijateľnú podmienku, pretože spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

8. V súvislosti s námietkou týkajúcou sa poplatku za zaslanie upomienky vo výške 7 Eur, ktorý považuje sťažovateľ za adekvátny v súvislosti s tým, že predstavuje náklady spojené s uplatnením pohľadávky podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, krajský súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 04.06.2019 sp. zn. 4Asan 18/2018, ECLI:SK:NSSR:2019:2016200696.2, ktorý k tejto otázke konštatoval, že zmluvná podmienka týkajúca sa povinnosti spotrebiteľa zaplatiť poplatok vo výške 7,- Eur za zaslanie každej písomnej upomienky v prípade jeho omeškania s platbou je neprimerané zaťaženie, pretože mu je účtovaný poplatok bez toho, aby mu bolo zo strany sťažovateľa poskytnuté skutočné plnenie; poukázal aj na judikatúru európskych súdov.

9. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že písomnosť nemusí byť adresátovi fyzicky doručená na to, aby sa dostala do jeho sféry dispozície a že platí fikcia doručenia, ktorá je uplatňovaná v civilnom a sporovom konaní a v správnom konaní, krajský súd poznamenal, že žalobcom koncipovaná fikcia doručenia v zmluve je neprijateľná v zmysle generálnej klauzuly a to § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že sa v neprospech spotrebiteľa odchyľujú od § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu ak jej dôjde. Z tohto ustanovenia teda treba vychádzať a z tohto ustanovenia jasne vyplýva, že prejav vôle vrátane písomností je účinný voči adresátovi od okamihu, keď sa dostane do sféry dispozície. Opäť poukázal na vyššie spomínaný rozsudok Najvyššieho súdu a mal za to, že zmluvná podmienka, v zmysle ktorej by sa písomnosť považovala bez ďalšieho za doručenie spotrebiteľovi, napr. uložením na pošte a to aj bez toho, že by sa adresát o nej nedozvedel, ako aj zmluvná podmienka, podľa ktorej sa písomnosť považuje za doručenie bez ďalšieho v deň, ktorý je označený na zásielke ako deň neúspešného doručenia s poznámkou adresát neznámy, je spôsobilá nepriaznivo ovplyvniť spotrebiteľa pri uplatňovaní jeho práv. Je podľa súdu potrebné mať na zreteli skutočnosť, že na strane spotrebiteľa môžu existovať objektívne príčiny, prečo sa zásielka nedostala do jeho dispozícijskej sféry. Sťažovateľ nemôže koncipovanie vlastnej fikcie doručenia odôvodňovať tým, že táto sa uplatňuje pre obe zmluvné strany rovnako, pretože spotrebiteľ predstavuje slabšiu zmluvnú stranu a doručovanie písomností je koncipované v jeho zmluvných podmienkach v neprospech spotrebiteľa neprijateľným spôsobom.

10. Preto správny súd žalobné dôvody vyhodnotil ako nedôvodné. Podľa názoru správneho súdu konajúce orgány verejnej správy náležite zistili skutkový stav veci, napadnuté rozhodnutie je riadne odôvodnené, pričom žalovaný reagoval na všetky odvolacie námietky sťažovateľa a napadnuté rozhodnutie tiež obsahuje všetky náležitosti, ktoré Správny poriadok pre rozhodnutie vyžaduje.

III. Kasačná sťažnosť žalobcu, vyjadrenie žalovaného

A)

11. Sťažovateľ zastúpený advokátom podal včas kasačnú sťažnosť, ktorou žiadal zmeniť napadnutý rozsudok a zrušiť preskúmané rozhodnutie i prvostupňové rozhodnutie. Kasačnú sťažnosť odôvodnil tvrdením, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil (§ 440 ods. 1 písm. g/ Správneho súdneho poriadku /ďalej „SSP“/), pričom vo vzťahu ku všetkým konštatovaným porušeniam zákona spochybňoval závery správneho súdu.

12. Vo vzťahu k dobe trvania zmluvy, viazanosti a výpovedi zo zmluvy tvrdil, že ustanovenie § 582 Občianskeho zákonníka upravuje možnosť vypovedania zmluvy výlučne v prípade, ak možnosť a podmienky vypovedania zmluvy nie sú upravené v zákone alebo v zmluve, a teda ide o dispozitívnu právnu normu, ktorá sa neuplatní v prípade, ak je otázka vypovedania zmluvy uzatvorenej na dobu neurčitú upravená v zmluve, pričom tvrdil, že tak tomu je aj v prípade zmlúv o poskytovaní služieb z 27.07.2016 a z 01.09.2016. Tvrdil, že toto ustanovenie výslovne ustanovuje možnosť stanoviť si spôsob ukončenia zmluvy. Sťažovateľ mal za to, že výpovedné lehoty upravené v zmluve nie sú neprimerané, pričom aj pri iných dodávateľoch býva spotrebiteľ viazaný na istú dobu odoberania služieb, čo sťažovateľ kompenzuje nízkymi cenami. Uviedol, že možnosť spotrebiteľov využívať služby za stanovenú cenu v prípade, ak sú ochotní zotrvať v zmluvnom vzťahu najmenej jeden rok, vyplýva z všeobecných zmluvných podmienok a je oznámená pri uzatváraní zmluvy, podmienky viazanosti a vypovedania zmluvy sú jasne určené a spotrebiteľom známe pred uzatvorením zmluvy. Cena za služby je výrazne ovplyvnená predovšetkým dobou trvania zmluvného vzťahu a možnosťou jeho vypovedania, a nepochybne podľa sťažovateľa ide o zmluvnú podmienku, ktorá sa týka hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, preto nemôže byť považovaná za neprijateľnú.

13. Ďalej sťažovateľ zdôrazňoval, že nenúti svojich zákazníkov, aby zotrvali v zmluvnom vzťahu na dobu neurčitú s dohodnutou viazanosťou, ale spotrebiteľ si môže vybrať, či zmluvu uzavrie na dobu jedného roka, šesť mesiacov alebo 30 dní, a iba ak sa rozhodne pre zmluvu na dobu neurčitú, je stanovená istá doba viazanosti; tak má každý spotrebiteľ možnosť ovplyvniť obsah zmluvy výberom doby jej trvania. Kvôli tejto možnosti výberu tvrdil, že namietané ustanovenia zmluvy sú individuálne dojednané, lebo iba niektorí zo spotrebiteľov dobrovoľne uzatvoria zmluvu s takýmto obsahom.

14. Vo vzťahu k poplatku vo výške 7 € z titulu paušálnych nákladov sťažovateľ nesúhlasil s krajským súdom a tvrdil, že poplatok považuje za náklady spojené s uplatnením pohľadávky podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Účelom je podľa neho pokryť režijné a paušálne náklady, a preto je požadovanie zaplataenia poplatku v prípade omeškania spotrebiteľov s plnením ich povinností legitímne. S ohľadom na bežnú prax mimosúdneho upozornenia dlžníka upomienkou videl v tomto poplatku šetrenie nákladov spotrebiteľa oproti trovám možného súdneho konania.

15. Pokiaľ ide o doručovanie písomností, sťažovateľ poukázal na to, že písomnosť nemusí byť adresátovi fyzicky doručená na to, aby sa dostala do sféry jeho dispozície. Tento moment je odlišný od okamihu prevzatia písomnosti, lebo adresát mal reálnu možnosť oboznámiť sa s písomnosťou už od okamihu, kedy bol upovedomený o uložení písomnosti na pošte. Poukazoval aj na to, že obdobná fikcia je uplatňovaná aj v civilnom sporovom konaní a správnom konaní, pričom inštitúty náhradného doručenia sú obsiahnuté v Civilnom sporovom poriadku i SSP. Tiež poukázal na možnosť spotrebiteľa oznámiť sťažovateľovi zmenu bydliska alebo adresy na doručovanie. Neprimerané by bolo potom vyžadovať skutočné doručenie aj v prípade, že by spotrebiteľ zmenil bydlisko bez upovedomenia sťažovateľa, lebo by tak bola zmarená jeho možnosť doručiť akúkoľvek písomnosť a uplatniť si svoje práva. Fikcia doručenia sa podľa sťažovateľa využíva iba v prípade, ak sa spotrebiteľ úmyselne vyhýba prevzatíu zásielok, o čom svedčí, že žiaden spotrebiteľ dosiaľ nenamietal jej uplatňovanie.

16. Sťažovateľ zdôrazňoval, že fikcia doručovania je upravená pre obe zmluvné strany rovnako a preto nezakladá výraznú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa. Fikcia by podľa sťažovateľa mohla byť uplatňovaná aj bez jej uvedenia v zmluve.

B)

17. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žiadal jej zamietnutie. Skutkový stav považoval za spoľahlivo zistený a mal za to, že porušenie zákona sťažovateľom bolo jednoznačne preukázané. Tvrdil, že výklad sťažovateľa by znamenal, že výpovedné lehoty v zmluve na dobu neurčitú by si mohol určovať pri zmluvách na dobu neurčitú podľa ľubovôle. Zdôraznil, že od ustanovení Občianskeho zákonníka sa nemožno odchyliť v neprospech spotrebiteľa. Za irelevantné považoval aj to, či si spotrebiteľ môže vybrať aj uzavretie zmluvy na 30 dní, 6 mesiacov či 1 roka. Sťažovateľ podľa žalovaného nepreukázal, že išlo o

individuálne dojednanú zmluvnú podmienku. Prípadné zníženie ceny pre spotrebiteľov nemožno podľa neho dosahovať nerešpektovaním právnych predpisov.

18. K námietke týkajúcej sa posudzovania poplatku za paušálne náklady žalovaný citoval ustanovenie § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka a poukázal na vybranú judikatúru.

19. Sťažovateľom koncipovaná fikcia doručovania sa podľa žalovaného neprijateľne odkláňa od Občianskeho zákonníka ako i od ustálenej judikatúry. Tvrdil, že nespĺňa zákonnú požiadavku, že prejav vôle musí adresátovi dôjsť, osobitne poukázal na prípad objektívnej nemožnosti prevzatia písomnosti.

IV. Výber z relevantnej právnej úpravy

Podľa § 24 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom alebo právne záväznými aktmi Európskej únie v oblasti ochrany spotrebiteľa uloží orgán dozoru výrobcovi, predávajúcemu, dovozcovi, dodávateľovi alebo osobe podľa § 9a alebo § 26 pokutu do 66 400 eur; za opakované porušenie povinnosti počas 12 mesiacov uloží pokutu do 166 000 eur, ak odsek 6 neustanovuje inak.

Podľa § 3 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 4 ods. 2 písm. b) zákona o ochrane spotrebiteľa predávajúci nesmie upierať spotrebiteľovi práva podľa § 3.

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde.

Podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak je dojednaná zmluva na dobu neurčitú, ktorej predmetom je záväzok na nepretržitú alebo opakovanú činnosť, alebo záväzok zdržať sa určitej činnosti alebo strpieť určitú činnosť a ak zo zákona alebo zo zmluvy nevyplýva spôsob jej výpovede, možno zmluvu vypovedať v lehote troch mesiacov ku koncu kalendárneho štvrtroka.

V. Právne závery kasačného súdu

20. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, na ktorý prešiel výkon súdnictva aj vo veciach kasačných sťažností, v ktorých bol do 31.07.2021 príslušný Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 11 písm. h/ SSP), ako súd kasačný (ďalej len „kasačný súd“) preskúmal napadnuté uznesenie v medziach sťažnostných bodov, ktorými bol viazaný (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2, § 453 ods. 2 SSP, s výnimkami podľa § 195 SSP), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 2 SSP) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), vo veci v zmysle § 455 SSP nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyseľne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je nedôvodná a preto ju podľa § 461 SSP zamietol týmto rozsudkom, ktorý bol verejne vyhlásený dňa 27.06.2022 po predchádzajúcom zverejnení termínu.

21. Obsahom kasačnej sťažnosti boli námietky proti právnemu posúdeniu veci krajským súdom. Namietané právne posúdenie o troch právnych otázkach sa v podstate týkalo toho, či sťažovateľ jednotlivými zmluvnými podmienkami porušil právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, na základe čoho mu žalovaný (potvrdiac rozhodnutie prvostupňového orgánu) uložil pokutu.

22. Kasačný súd poznamenáva, že keď zákon o ochrane spotrebiteľa zveruje orgánu dozoru (tu žalovanému) ukladanie pokút za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom, nevyhnutne sa s tým spája aj jeho diskrecia, či k takému porušeniu aj došlo. Neprijateľné zmluvné podmienky v spotrebiteľských zmluvách patria medzi tzv. právne neurčité pojmy, ktorých napĺňanie v konkrétnych okolnostiach prípadu patrí v rámci rozhodovacej činnosti žalovaného do jeho správneho uváženia. V

situácii, keď konkrétna zmluvná podmienka nebola právoplatne posúdená príslušným civilným súdom (čo by pre žalovaného ako správny orgán bolo záväzné prejudícium v zmysle § 40 ods. 1 Správneho poriadku), je tak posúdenie, či určitý subjekt (tu sťažovateľ) porušil právo spotrebiteľa na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, na prvom mieste úlohou orgánu dozoru. Z toho potom v okolnostiach veci plynie, že bolo úlohou žalovaného posúdiť aj to, či sa zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou odchyľili od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa. Sťažovateľ napadol správnu žalobou konkrétne právne posúdenie žalovaného a následne kasačnou sťažnosťou právne posúdenie krajského súdu, ktorý nevidel vady právneho posúdenia žalovaného. Za zmienku stojí i to, že argumentácia sťažovateľa je v podstate v celom konaní rovnaká.

23. Pretože preskúmané rozhodnutie aj napadnutý rozsudok, ba aj kasačná sťažnosť sú koncipované tak, že traktujú relatívne oddelene tri sporné zmluvné podmienky, aj kasačný súd dáva svoje odpovede na sťažnostnú argumentáciu v rovnakej štruktúre.

24. K námietke vo vzťahu k posúdeniu doby trvania zmluvy, jej viazanosti a výpovede zo zmluvy kasačný súd uvádza, že sa v podstate stotožňuje s právnym posúdením veci krajským súdom. Aj podľa kasačného súdu odchylenie sa od všeobecnej trojmesačnej výpovednej lehoty v zmysle § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka je v okolnostiach veci na neprospech spotrebiteľa v rozpore so zákazom ustanoveným v § 54 ods. 1. Sťažovateľ síce namieta, že pri výpovednej lehote podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka ide o dispozitívnu právnu normu, ktorá sa neuplatňuje, ak je možnosť výpovede upravená v zmluve, ale podľa kasačného súdu podstatou ochrany poskytovanej spotrebiteľským právom (tu v § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka) je pri formulárových zmluvách práve zachovanie štandardu práv spotrebiteľa ustanovených Občianskym zákonníkom vrátane dispozitívnych noriem. Preto, hoci dispozitívne normy je v súkromnom práve vo všeobecnosti možné vylúčiť, zmeniť či nahradiť určitým zmluvným dojednaním, práve pri spotrebiteľských zmluvách sa nemožno takto od nich odchyliť na neprospech spotrebiteľa. A len pre dokreslenie dôsledkov kasačný súd pripomína, že práve uplatňovanie tejto zmluvnej podmienky a následné spory o výpovede spotrebiteľov zo zmluvy boli príčinou kontrol, ktoré viedli k uloženiu sankcie preskúmaným rozhodnutím.

25. Námietka, že dĺžka trvania zmluvy priamo súvisí s cenou služby, podľa kasačného súdu neobstojí s ohľadom na charakter služby (fitnesscentrum), ktorá nie je personalizovaná a nie je známe, že by sťažovateľovi vznikali nejaké osobitné náklady v súvislosti s uzavretím zmluvy s novým spotrebiteľom. Aj cena za službu bola stanovená na mesačnom základe, teda s ohľadom na čas (možnosti) využívania služieb fitnesscentra.

26. Kasačný súd spozornel pri námietke sťažovateľa, že doba platnosti zmluvy a výpovednej lehoty sú v skutočnosti individuálne dojednané, pretože podľa tvrdení sťažovateľa mal každý spotrebiteľ možnosť ovplyvniť obsah zmluvy tým, že si vyberie dobu jej trvania, pričom pri väčšine viazaností zmlúv (30 dní, 6 mesiacov, 12 mesiacov) má spotrebiteľ možnosť uzatvoriť zmluvu bez akejkoľvek viazanosti a automatického predĺženia zmluvy. Pri komplexnom pohľade na proces uzatvárania zmlúv a na výber konkrétnych zmluvných podmienok totiž táto námietka javila istý potenciál spochybniť záver žalovaného, že ide o formulárovú zmluvu a preto o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Kasačný súd však pri skúmaní dôvodnosti tejto námietky z administratívneho spisu zistil, že sťažovateľ prostredníctvom svojho zástupcu v podaní prvostupňovému orgánu z 30.11.2017 (Vyjadrenie kontrolovaného subjektu) na s. 4 uviedol, že vyčítané nedostatky odstránil tým, že zákazníkom ponúka možnosť slobodne si vybrať, či zmluvu uzatvoria na konkrétnu určitú dobu (mesiac, šesť mesiacov, jeden rok) alebo na dobu neurčitú, a žiadal, aby na to správny orgán prihliadol. Tiež na s. 3 tohto vyjadrenia sťažovateľ uviedol, že „dáva už v súčasnosti“ na výber a dáva im možnosť uzavrieť aj zmluvy na dobu určitú. Z toho kasačný súd uzavrel, že hoci sťažovateľ v kasačnej sťažnosti argumentuje možnosťou výberu viazanosti, v čase skutku zdokumentovaného inšpekčným záznamom takúto možnosť výberu neposkytoval. Preto sa kasačný súd touto námietkou ako k veci irelevantnou ďalej nezaoberal.

27. Kasačný súd ďalej súhlasí s právnym posúdením krajského súdu k námietke týkajúcej sa poplatku z titulu paušálnych nákladov pri upomienke. Kasačný súd k sťažnostnej argumentácii, ktorá sa opiera o ustanovenia § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sú príslušenstvom pohľadávky aj náklady spojené s jej uplatňovaním, uvádza, že takýmto príslušenstvom sú len skutočne vynaložené a primerané náklady. Zohľadniac charakter podnikania sťažovateľa a fakt, že ako prioritnú formu komunikácie si stanovil e-mailovú komunikáciu, sa paušálny poplatok v sume 7 € za upomienku naozaj javí ako neprimeraný. S upomienkou spojené režijné náklady sú súčasťou bežných podnikateľských nákladov. Poukaz sťažovateľa, že súdne poplatky a advokátske trovy by boli v prípade súdneho sporu vyššie, je irelevantný. Príslušenstvom pohľadávky sú len skutočné, nie hypotetické náklady. Navyše je zrejmé, že zaslanie e-mailovej upomienky uprednostňuje pred súdnym sporom aj sám sťažovateľ.

28. A ani vo vzťahu k poslednému sťažnostnému bodu týkajúcemu sa doručovania písomností nevidel kasačný súd nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom ani žalovaným. Je zrejmé, že fikcia doručovania uplatňovaná vo verejnom práve a procesných predpisoch je postavená na odlišných východiskách ako doručovanie hmotnoprávných úkonov v zmysle § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Kasačný súd rozumie, že sťažovateľ chcel mať doručovanie písomností vo svojich zmluvách upravené rovnakým spôsobom, problém však spočíva v tom, že je to v rozpore s normami ustanovenými na ochranu spotrebiteľa, keď by podľa takejto zmluvnej podmienky mala byť považovaná za doručeníu aj taká písomnosť, ktorá sa vôbec nedostala do dispozičnej sféry spotrebiteľa ako adresáta, ktorý sa o nej navyše ani nedozvedel. K takej situácii môže dôjsť aj z iných dôvodov ako je neoznámenie zmeny adresy, ktorým argumentuje sťažovateľ. Ani fakt, že takto koncipovaná fikcia doručenia by sa týkala aj písomností adresovaných sťažovateľovi, nespochybňuje, že sa tým zhoršuje postavenie spotrebiteľa oproti úprave Občianskeho zákonníka, keď sa písomnosť doručuje jemu.

29. Kasačný súd tiež poznamenáva, že k obdobným záverom prišiel v čiastočne obdobnej veci rovnakého účastníka aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku zo 04.06.2019, sp. zn. 4Asan/18/2018, ECLI:SK:NSSR:2019:2016200696.2, najmä body 45-47, 51-55.

30. Pretože žiaden sťažnostný bod nebol dôvodný, kasačnému súdu nezostalo iné, ako kasačnú sťažnosť zamietnuť.

31. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 SSP a contrario k § 167 ods. 1 a § 168 SSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov kasačného konania, pretože sťažovateľ nebol v kasačnom konaní úspešný a vo vzťahu k žalovanému nedošlo k naplneniu predpokladu obsiahnutého v § 168 SSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok **n i e j e** prípustný.